

Sy-li spěwał,
Pilnje dželał,
Strowja će
Swójbny statok,
A twój swjatosk
Zradny je.

Za staw sprócnj
Napoć mócnj
Lubosć ma;
Bóh pak swěrnj
Přez spar měrnj
Cerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dželaš
Wšědne dny;
Džeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty

Z njebies mana
Njech ći khmana
Žiwnosć je,
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će! F.

Gserbiske njeđželske topjeno

Sałožil 1891 Khrjebjanski farać dr. theol. a fil. Bjedrich Sella.

W Budyschinje

15. dezembra 1935

Bauzen

3. njeđžela adwenta.

Jelajaz 40, 1—3.

Troschtujće, troschtujće mój lud, praji wasch Bóh; rěčće i Jerusalemom wutrobnje a předućće jej, so jej na wójna kónz ma, dokelž jejna škóscz je wodata; pšeho tož wona je dwojake doštała wot Knjesoweje ruki sa wšchě žwoje hrěchi. Předařski hłóž je w pusczinje. Pšehotujće pucž temu Knjesej, cžinće na polach runu šchěžku našchemu Bohu! —

Eswjaty advent, Khrjstuwon pšichhad: Haj, našch Knjes Khrjstuw pšichhadža. To je wješkoła adventska powješč wšchěch cžachow. A na to šo sažo snowa dopominamy, so je Jesuž tehdom w Bethlehemje hodn se žwojeje njebješkeje krašnosćje dele k nam khudym cžlowjetam pšichchoł, a Boži jandžel je to pastryjam pšichpowjedał: „Wam je šo dženska Šbóžnik narodžik, kotrěž je Khrjstuw, tón Knjes.“ Ale my wěmy, a to mějesche nam wožebje šańdženy druhi advent prajicž, so wón junu sažo pšichindže w žwojej krašnosćzi, žudžicž žiwych a mowych. Potajkim w šańdženosćzi je Khrjstuw pšichchoł a w pšichodže wón pšichindže. A tola runje tak pšichindže tež w pšichitomosćzi. A pšichozo sažo dopielni šo jeho šlowo: „Haj, ja šteju pšched durjemi a klapam.“

Khrjstuw pšichhadža.

To je po našchim tekscze ja naš wulki troscht a móžne napominanje.

1. W prašarnych cžachach je Boži profeta šlowa našeho teksta předomal, a to w cžachach wulkeje žalosćje a tynchosćje israelskeho luda, mjenujz w cžachach babilonskeho jastwa. Móžne a šlawne kralestwo Dawitowe bě rospadało, pšichetož

babilonski kral Nebukadnezar bě žwjate město Jerusalema wutupił a najwjetšchi a najlěpšchi džěl israelskeho luda i domišny přecž wjedł do žušeho kraja, do jatby. A kažke myšle woni tehdom mějachu, to nam pokasuje tamny psalm. „Pšchi babilonskich rěchach žedžachmy a plachachmy, hdnž my na Zion špominachmy.“ A tamnym šrudženym a tynchenym ludžom je profeta na tajke krašne a špokojowe waschnje předomal: „Troschtujće, troschtujće mój lud, praji wasch Bóh; rěčće i Jerusalemom wutrobnje!“ Tajke šlowa běchu tola najšferje kaž ewangelij sa israelske džeczi! A tehodla šu tuteho profetu, kiž hinał předomasche hacž dnybachu to cžinicž šarschi profetojo se žwojimi hušto khutnymi a hrožaznymi šlowami pšichcžiwo hrěšnemu a bjesbóžnemu ludej, rad mjenowali: ewangelistu mjes Božimi profetami. A w jeho knihach šu mužoj noweho testamenta a tež našch Knjes Jesuž Khrjstuw šam to wěšchcžene namačali, šchtož je šo tehdom, jako bě Khrjstuw w Bethlehemje na šemju pšichchoł, jako bě mjes cžlowjetami žwojeho cžacha předomal a škutkowal, jako bě ša naš cžerpił a wumrjel, krašnje dopjelnišo.

Haj, Khrjstuw je pšichchoł a dže pšichozo sažo k nam pšichinčž do našcheje wutroby. A to je, kaž šmy prajili, sa naš wulki troscht. Pšichetož njeje tak, so šmy my jako cžlowješkojo tež w tajkim babilonskim jastwie? Ně, my wopravdže w žanym paradisu žiwi njejšmy a wěmy, so pšchi wšchěch wješkołch a rjanach hodžinach, kotrež tu tež mamy, tola nam jow na šwěcže lute wješkele a šbože nješwiwa, ale so je naš wšchitkich hižo štarosć a žalosć a nuša potrjehila. Kał wulka wulka móže štarosć byčž, hdnž šmy šami abo hdnž je štam našcheje žwojby šchorjel, kał hłuboka je šrudoba, hdnž je jedyn i našchich lubnych wumrjel; a potom šu tu štarosćje wšchědneho žiwjenja, sa teho abo tamneho štarosćje wo žiwnosć abo štarosćje dla džeczi abo štarosćje w džele a powołanju. A

potom wěmny, so wšchitny dołonjani a dołpołni njejmny a so je wulka starošć, kotraž dyrbi nań tyšćic, kaž je tež našeho wótca dr. Luthera, tyšćila naša wina, naš hřech, kotrehož dla smy w tajkim babilonškim jastwie a dyrbjeli po prawom sadwělować kaž stari Israilitojo.

Al tola njetriebamy, haj njejměmy sadwělować, přetož my swjaty advent swjeczimy, a Boži profeta nam přichwola: „Trošćujće, trošćujće mój lud!“ Al čehodla móžemy tak trošćowani być? Dokeľ je Knjes krašnosće přichwola, so by nam pomhał. Runje kaž tehdom njemóžachu stari Israilitojo sami kebi pomhać a so wumóz, ale Bóh dyrbjěše jim persiskeho krala Kyrusa póblac, so by jich se babilonskeho jastwa wuřwobodźil, tak tež my čłowječko nje móžemy kebi samym i nuř a i hlubiny hřěcha pomhać, ale druzi dyrbi nam i pomozu być. Al to je to, šćtož jenož we křesćijanskej nabožiny a wěrje namačamy a nihdže hewak, so nam so přichwóljeda, a to wořebje tež w adventskim čašu, so je jedyn i wulkej pomozu so nań přichwola: Nań wěkoť křwaleny Knjes Ješu Křistu. Chinian, kiž bě so ke Křistu wobrocil, nam tutu wořebitość křesćijanstwa i tutym přichirunanjom pokazuje: Muž bě do hlubokje jamy padnył a ležeše deleka w blóće a njemóžeše kebi wupomhać. Tu džěše Konfuzius nimo, wulki wótca a wučer činskeje nabožiny, wohlada čłowjeka tam deleka a rjekny: „Wbohi mužo, mi je tebje wutrobnje žel. Ale čohodla by tež tak hlupny był a do tuteje žalostneje jamy padnył? Ja čzu či dobru radu dac: Je-li so šašo wuńdžěš, bjeť so na kědźbu, so so či samne njebože wjazny nještanie!“ Tak rjekny a džěše dale. Potom přichwóljeda budišćiski měšćnik, jastupjeť křawneje indiskeje nabožiny. Muža w jamje wohladawšči, džěše k njemu: „Mi je tebje sawěšće žel, so tam deleka ležiš. Hdyž mohł ty so sam křuch, nimale wo položzu wuřwobodźić, mohł ja knano čže zyle wučahnyć.“ Ale wbohi čłowjek njemóžeše kebi ani křuch pomhać. Skóncnje Knjes Křistu nimo džěše, a wuřwóljadowšči njebožowneho muža wołac, jeho i jamy wučahny. Potom haľe k njemu džěše: „Dži a njeřěš dale!“ — Haj Křistu přichwóljeda a pomha, ale jenož wón jako jenički! Al swjaty advent wo tym přichwóljedamy. Njeje to wulki trošć?

2. Ale je tež napominanje. „Předařski hłóš je w pušćiny. Přichwóljeda pucť temu Knjesej!“ Tuto słowo je so dopjelnił wo wořobje Jana křesćenika, wo kotrymž je zyrkej swjaty advent přičežo předomala. Jan bě tón, kiž Křistu pucť přichwóljeda a čłowjeka swojeho čaša kaž nań kědźblinych čini na přichwól Křistuowny a nam přichwola: „Hlaj, to je Bože jehnjo, kotrež křěta hřěchi njeře.“ — „Wón je křnišči hać ja, ja křěžu wař i wodu, wón pak budže wař se swjatym Duchom a i wohenjom křěćic.“ Al tehodla wón tež nań wšchěch napomina: „Čińće pokutu, přetož nje bješte křalestwo je so přichwóljeda.“ Swjaty advent je pokutny čaš. W starej zyrkwi, kiž njemóžeše hišće wořebity pokutny džěň, kaž kiž smy my haľe přichwól nje dzelemi měli, so runje adventski čaš i wulkej křutnosću a swjatošću swjeczili; stare liturgiske barby so woľtarne plachty so tehodla hišće džěňka violetne kaž swjaty póš. Tuž je adventski čaš so nań wulke pruhowanje, w kotrymž mamy hladac do swojeho šnutšowneho, do swojego wutroby, hać smy woprawdže tež křmani a přichwóljani, tuteho wěkoťeho hošća prawje přichwóljeda, a hać my šyła samóžemy, hdyž wón přichwól durjemi šćeji a křapa, jemu wotewrjeda a durje wutroby wotčinić.

Kaľ šćeji i nami? Swjaty japošćoľ Pawoľ nas rasnapomina, so mamy my so jako křěšćijeny, jako wuřwóljeni Boži, woblež wutrobnu křilnosć, dobroćiwošć, ponižnosć, čichomnosć, šćěpliwosć, šněkřilwosć a wěche wěheho teho lubošć, kotraž je swjast dołonjenja. Kaľ šćeji i tym wšchěm pola nań w našich wutrobach, w našich domach a křěbach, w našich wořadach a šulach, w šawnosći a w šhromadžiny i druhimi? Njemohlo wjele čińće hinaľ być, hdyž by so wšchudžom tutón swjast dołonjenja namaľ, hdyž by woprawdže wšchudžom prawa křěšćijanska bratrowšća lubošć křěćika! Al wona dyrbi pola nań křěćic, je-li so čže my prawje přichwóljani być, hdyž čže Knjes Křistu k nam přichwól. Njechamy jemu se wšchěmi swojimi mozami pucť přichwóljeda a runu šćěžku činić a durje swojego wutroby šćěroť wotewrjeda?

Haj, tak dyrbimy swjaty advent šćewac:

„Přichwól, Ješu, lubny Šbóžniko,
Či wotewrjeda wrota so.“ Šamjeň.

Hdyž so lampa křěće.

Doľhe so něť wječorny a lampa doľho nam so křěće;
W trubeli tam pjeť so tak křodne jabľučka;
Měrnje hraja w čoplej jstwi ke pětne džěć,
Mizka, hlaj so křěće tam tež do čopleho křěćika!
Al wowka džěćatkam něť stare rjane bajki baje,
Daruj jim hodžinky tak drohe, nješapomnite.
Haj, luba wowka mudra je a wšchitko wě a šnaje:
Wě, čehodla džěň křamor šaměny tam je,
Wě, šćto pod šćórzuchom je mać do jstwy donjeľa,
Al k čěmu šakutnyľa šuwaľ so šobu,
Al k čěmu špěšny je tak mać přichwól jstwu přichwólja
Al šćto je čicho šćeptaľ nanť ke i maćerku.
Lube džěćatka, něť wořma hodžina je biľa,
Něť džěćatkow so nózka šapocja,
Šutje wšchaw wam nowy bajkow wječor křwa!
Je, Bohu poručiwšči wjedže wowka něť je do křěće. —
Wječor doľhi a lampa dale tam so křěće.
Poľednje tak jabľučka tam i trubjele něť wonjeja!
Starškej dary twaritaj so lube swoje džěć;
Do džěćatstwa jmaj myšćic so šabľučka. —
Swěć, lampa i maj jasnje so hać do tamneho dnja,
Hdyž, wěžny so hwyľkow wjeľe šćěleja! L.

„Na křěćach“.

(Skóncenje.)

Stara Hana, wěrna a lubošćawa křěćka maćerka, kotraž běše křta přichwóljeda wšchitke křěćne a tyšćne hodžinky swojego mandželstwa šćla a wšchón wořud jako wot Boha pošajeny šwólniwe njeľa, so rudžazemu nanej přichwóljeda a jeho lubošnje trošćowale:

„Šmój swoj winowatosć dopjelniľ a njemóžemoj wjazny činić, hać w naju mozach šćeji. Šmój tradaľ, so by so jemu junu derje šćlo, a hdyž je naju něťko pošabnyľ a swojego nana a swoj mać wjazny šćic nima — Bóh daľ, so so hišće jónu domoj namaľ, křiba so budže přichwóljeda. Něťkřěću džěćo je hišće swojego šćaršćej čěšćic nawuľ, hdyž jeju wjazny njeměješe. Šćtož najpřednje njeje šćic měľ, wo to pošćišćo se šćnišćim a horzym džěnjom požada. Přetož Bóh žaneho njeľkřěćaneho njewoľšće, kotryž so jeho šćonjam šćapšćěćiwja.“

nimn, so hu němſki reformiriski Boži dom w měſtce Odeſſa do džiwa dła pſchetworili. Modlernju w Priſchibu, hódžez němſzn koloniſtojo hndla, hu jawrjeli a kommuniſtiſkej ſhuli pſche-podali. Boži dom w Molotſhawſku hu pоторhali; kamjenje hu ja twar mēſchczanſteje murje wužili. Podobneho i Ruſteje podawaja tež druge powēſcje. Praſchenje woſtanie: Kaſ doſho hiſchcže?

Na pucž.

Adventſki ſchtomiſ.

Saj, adventſki ſchtomiſ damy tebi ſobu na pucž, ně ſta-jimn tebi do pucža, ſo njeby nimu móhl, khibu ſo by hebi jón ſobu wſaſ a wſcho, ſchtož na nim, do wutroby pſchijaſ. A cžehodla to? ſo njeby tež nimu hodowneho žohnowanja ſchoſ a próſdne, hoſe hodn mēſ, — próſdne, hoſe hodn, byrnjež tež hodowny ſchtom poſny ſwēcžkow mēſ a blido poſne darow. Hodn, žohnowane, bohate, ſbóžne hodn maſch, hdnž i advent-ſkej wutrobu, i wutrobu, kotraž cžaka, ſo žedži, ſo pſchihotuje, i hodam džeſch a i hodownemu žlobitej. A my trjebamy taj-ke žohnowane hodn runje nētkle, byrnjež tež mēli abo doſtali ſemſkeho kubla hiſchcže wjaž. So to hiſchcže pſchezo ſroſumili njeſgmn, ſo pſchezo hiſchcže na ſemſkich kublach wiſhamy, jaſo bychu wone ſbóžnoſcž a ſbožo byle, ſo ſkupi nad nimi ſtra-žujemn, ſo žadoſcžiwu po pſchezo wjaž žadamy, — to po pra-wom njeje ſroſumicž w naſchim cžažu a po tajkim cžažu, ko-trnž nētk nimu. Ale wſchaſ, hdnž tón cžlowjeſ we cžlowjeſu cžlowjeſa w paſorach ma, njeſmēſch hebi wot cžlowjeſa wjele ſroſumjenja žadacž — njeſmēſch paſ ſo tež džiwač, ſo tajki cžlowjeſ po hodžoch niz hinajſchi hacž do hód, ſo wón po ho-džoch niz ſbožowniſchi hacž do hód, ſo wón po hodžoch runje taſ njeſbožowny kaž do hód, doſelž je runje taſ njeſpoſojny, ſtupy, nahrabny, požaſliwy, kaž do hód. A runje tohodla ſtajimn wſchēm do pucža adventſki ſchtomiſ, na kotrnž powē-ſchamy niz jenož hwēžki i njebyež Božeho ſłowa, ale tež ty-ſkamy ſwēcžki, ſwubjerane i kaſchcžika naſchich ſerbſkich ſpē-waſſkich. A taſ tu maſch na pucž a do pucža adventſki ſchto-miſ ſa tſecži advent!

3. advent: „Taſ praji tón Knjes Zebaoth: Hlaj muže je, tomu rēſaju Zemah; pſchetož pod nim budže roſcž a wón bu-dže teho Knjeſa templ twaricž. Saj, teho Knjeſa templ bu-dže wón twaricž a wón budže na hłowje nožnecž rjanu pnyhu a budže hežicž a knježicž na ſwojim ſtole a budže tež mēſch-niſ na ſwojim ſtole.“ — Sach. 6, 12, 13.

Nētk durje, wrota woteſwrcže,
So hndlo mēſ we wutrobje;
Kaž dom nētk pnychi hałožta,
Budž wutroba jom' ſwjećena.
Taſ wón kaž kral tež pſchińdže i wam,
Da žiwjenje a ſbože ſam.
Budž khwaleny mój Bóh,
Wótz, Sbóžniſ, Troſchtaſ mój. R. 8, 4.

Póndželu: „Hdnž nētk twój cžaž pſchińdže, ſo budžeſch ſe twojimi wótzami ſpacž, chžu ja twoje ſymjo po tebi ſbudžicž, kotrež i twojeho žiwota pſchińdže; temu chžu ja jeho kraleſtwo wobtwjerdžicž. Tón budže khežu twaricž mojemu mjenu a ja chžu ſtoſ jeho kraleſtwa wobtwjerdžicž wēcžnje.“ 2. Sam. 7, 12, 13.

Wyſtaj, džowſa Zionſka,
Wjeſel ſo, Jeruſalem!
Hlaj, twój kral a Sbóžniſ dže,
A tebi i mērom pſchithadža. f. 20, 1.

Wutoru: „Ja paſ ſym ſwojeho krala poſtajiſ, na ſwo-jej ſwjatej horje Zionje. Ja chžu powjedacž wo tym wu-ſtawku, ſo je tón Knjes, ke mni prajiſ: „Ty ſy mój Eſyn! Dženka ſym ja Cže płodžik! Žadaj hebi wote mnje, ja chžu tebi pohanow ſa herbſtwo dacž a mjeſn teje ſemje, ſo bychu ſame twoje byle. Ty dnybiſch jich ſe želeſnym kijom roſbicž, jaſo hornžny dnybiſch jich roſcžiſchacž!“ — Pf. 2, 6—9.

Hoſiana! Kncžerjo,
Naſche wulke dobywanje!
Schtož chžeſch cžinicž, wſchitko to
Khwalicž chžemy kóžde ranje.
Prawizu nētk pownyſchej,
Kraleſtwo hej wobtwjerdže. f. 5, 3.

Esrjedu: „W tych ſamych dnjach a w tym ſamym cžažu chžu ja Davitej prawu młodžinu ſbudžicž, a budže i kralom, kiž derje knježi a budže ſud a prawdoſcž na ſemi dđeržecž. We tym ſamym cžažu budže Judže pomhane, a Jeruſalem budže ſmērom bydlicž, a budža jemu rēſacž: „Tón Knjes naſcha po-mož!“

Hoſiana! Khēſe pój,
Eſwoju miłocž pſched naž ſtajicž.
Njech bēh ponižnoſcže twój
Kražnoſcž twoju nam chže tajicž,
Zion wſchaſ cžim wēcžniſcho
Eſnaje Eſyna Božeho. f. 5, 5.

Schtwórtk: „Wjeſel ſo jara, ty Zionſka džowſa! A wyſtaj, Jeruſalemiſka džowſa! Hlaj, twój kral pſchińdže i te-bi, prawy a pomozniſ, khudy a jēdže na wóžle a na młodym wóžle teje wóžližny.“ — Sa. 9, 9.

Hoſiana, Sbóžniſo,
Kralo miły, witaj i nam!
Wēcžnje ſmērom kralujeſch,
Eſyno, Wótz a wēcžneho! f. 20, 3.

Pjatk: „Ja kražnoſcž teho poſlednjeho doma budže wjeſtſcha hacž prēnjeho je byla, praji tón Knjes Zebaoth. A ja chžu mēr ſpožcžicž na tym měſtce, praji tón Knjes Ze-baoth.“ — Hag. 2, 10.

Kiž cžlowjeſ ty ſy rodženny
A i njebyež mēr nam pſchinjeſch ſy,
Ty, ſtarncy wótzow nadžija,
Eſo modli i tebi wutroba. f. 26, 6.

Eſobotu: „Wam paſ, kiž ſo mojeho mjena bojičže, ſe-ſchadža ſlónzo teje prawdoſcže a ſbožo pod jeho ſchidłami, a budžecže won a nuts khodžicž a pſchibnywacž jaſo kormjene cželata.“ — Mal. 4, 2.

Tuž, Jeſu, ſlónzo hodow jaſne,
Mi ſwēcž ſe ſwojej miłocžu.
Twój bſnyſchcž budž wjehele mi kraſne,
Mje nawucž mudroſcž hodownu,
Kaſ w ſwētle twojim khodžicž mam,
Džaſ hodow tebi ſanoſcham. f. 34, 5.

Wiſtowanie: Ani. L. w D.: Hiſchcže ras džak! Nēſchto tu, nēſchto khowam ja pſchiležnu ſkladnoſcž. Redaktor. — Prē-dowanja poſtaja f. w. f. S.